

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

VÝZNAM RODINY PRO MLADÉ LIDI V OBDOBÍ
PUBESCENCE, KTERÍ ŽIJÍ JEN S JEDNÍM RODIČEM

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Maliňáková

Autor práce: Olga Kmochová

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Ročník: Třetí

2010

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

26. března 2010

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Lucii Maliňákové
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1 TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1 Definice rodiny.....	7
1.2. Funkce rodiny	9
1.3 Vývoj rodiny	10
1.3.1 Patriarchální rodina	10
1.3.2 Nukleární rodina.....	10
1.3.3 Současné rodinné společenství.....	11
1.4 Význam rodiny pro dítě	12
1.4.1 Význam rodiny pro dítě podle Dunovského	12
1.4.2 Jaký smysl má rodina podle Matouška	13
1.4.3 Význam rodinného prostředí pro psychický vývoj dítěte	15
1.5 Období dospívání	17
1.5.1 Fáze dospívání.....	17
1.5.2 Období pubescence	17
1.5.3 Období adolescence	18
1.6 Proměna rodinných vztahů v období pubescence	19
1.6.1 Potřeby rodičů a dospívajících	20
1.6.2 Vztah pubescenta k matce	21
1.6.3 Vztah pubescenta k otci	22
2 PRAKTICKÁ ČÁST	23
2.1 Cíl výzkumu	23
2.2 Technika rozhovoru	23
2.3 Analýza rozhovorů	25
2.4 Vyhodnocení výzkumné otázky	34
2.5 Diskuze.....	35
ZÁVĚR	38
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	39
SEZNAM TABULEK	41
SEZNAM PŘÍLOH	42
ABSTRAKT	59
ABSTRACT	60

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá významem rodina pro dospívající mládež. Téma práce je konkrétně zaměřeno na dospívající jedince, kteří žijí jen s jedním rodičem.

Rodina dnešní doby se vyznačuje určitými znaky, mezi které patří vysoká rozvodovost a s ní spojená problematika neúplných rodin. Neúplná rodina ovlivňuje nejen rodiče, který s dítětem zůstal sám, ale velký dopad má na dítě.

Cílem této práce je zjistit, jaký má rodina význam pro lidi v období pubescence, kteří žijí s jedním rodičem.

Bakalářská práce má dvě základní části: teoretickou a praktickou.

V teoretické části je uvedeno několik definic rodiny, které uvádějí jednotliví autoři a také odborné disciplíny, které se zabývají prací s rodinou.

Ve druhé podkapitole jsou popsány základní funkce rodiny. Zatímco některé funkce ustoupily do pozadí, jiné zcela zanikly, ale některé naopak získaly na svém významu.

V další podkapitole je uveden vývoj, kterým rodina prošla od 18. století až do dnešní doby. O současné rodině je zde větší zmínka proto, aby bylo patrné, čím se tato rodina vyznačuje.

Rodinou jako primární společenskou skupinou se zabývá větší množství autorů. Ve své práci cituji tři autory, kteří popisují, jak je rodina pro dítě významná: Jiřího Dunovského, Oldřicha Matouška a Lenku Šulovou.

Jelikož je tato práce konkrétně zaměřena na dospívající v období dospívání, tj. v období pubescence a adolescence, nechybí zde charakterizace tohoto období. Pro období dospívání jsou charakteristické významné změny v psychické, biologické i sociální oblasti. Tyto změny mají nemalý vliv na proměnu rodinných vztahů, konkrétně na vztahy mezi pubescentem a jeho rodičem.

V praktické části je vyhodnocen výzkum. Jedná se o výzkum kvalitativní, který proběhl formou rozhovorů, v nichž byl dotazován malý vzorek respondentů.

V úvodu praktické části jsou základní informace o technice rozhovoru. Rozhovor měl tři základní části. V úvodní části bylo cílem navázat kontakt s dotazovanou osobou a získat základní informace. V samotném jádru rozhovoru šlo o to konkrétně zjistit, jaký má rodina pro dotazovaného člověka význam. Závěr rozhovoru tvořily doplňující otázky.

V další podkapitole praktické části je formulován cíl výzkumu společně s výzkumnou otázkou. Třetí podkapitola obsahuje analýzu jednotlivých rozhovorů. V této analýze je vyhodnocení odpovědí na jednotlivé otázky, které byly respondentům pokládány. Přepisy všech rozhovorů jsou umístěny na konci práce v přílohách. Po vyhodnocení odpovědí vyplynuly jasné skutečnosti, díky kterým bylo možné konkrétně odpovědět na výzkumnou otázku. Po zodpovězení této otázky následuje podkapitola, ve které je diskuze. V této diskuzi je popsána shoda, ke které došlo při srovnání tvrzení jednotlivých autorů a výsledků provedených rozhovorů. Ke shodě došlo v potvrzení toho, že rodina je pro dítě významná.

Pokud se podíváme na závěrečné práce zabývající se podobným tématem, stojí za zmínku diplomová práce „Vliv rodiny na dítě“. Autorkou této práce je Marie Marečková. Práce je uložena v archivu Teologické fakulty Jihočeské univerzity. Podobným tématem se zabývá také Kateřina Hatáková ve své bakalářské práci na téma „Rodina a její význam. Neúplná rodina a její vliv na dítě“. Tato práce je uložena v archivu pedagogické fakulty Jihočeské univerzity.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Definice rodiny

Rodina je primární společenská skupina. S touto skupinou pracuje několik vědních disciplín, mezi které patří např. sociální práce, sociologie, psychologie apod. Některé vědní disciplíny se dokonce zabývají rodinou jako svým stěžejním tématem. Rodinou, jejím vývojem a funkcemi se zabývají také jednotliví autoři.

V následující podkapitole je uvedeno několik definic rodiny, tak jak ji definují odborné disciplíny, ale i jednotliví autoři.

Definice podle slovníku sociální práce

„V užším, tradičnějším pojetí skupina lidí spojená pouty pokrevního příbuzenství nebo právních svazků (sňatek, adopce). V širším pojetí, jež se začíná rozšiřovat v USA a v některých státech EU, se za rodinu začíná považovat i skupina lidí, která se jako rodina deklaruje na základě vzájemné náklonnosti...“¹

Definice podle sociologického slovníku

„Forma dlouhodobého solidárního soužití osob spojených příbuzenstvím a zahrnující přinejmenším rodiče a děti. Další znaky toho, co je rodina, jsou sociokulturně podmíněny. Patří k nim společné bydlení, příslušnost ke společné příbuzenské linii, společná produkce a konzumování statků.. Funkcemi rodiny jsou reprodukce lidského rodu a výchova potomstva...“²

Definice podle psychologického slovníku

„Rodina je společenská skupina spojená manželstvím nebo pokrevními vztahy a odpovědností a vzájemnou pomocí.“³

---

¹ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. 288 s. 1. vydání. ISBN 80-7175-546-0. s.187.

² JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. 288 s. 1. vydání. ISBN 80-7178-535-0. s. 206.

³ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. 1. vydání. 776 s. ISBN 80-7178-303-x. s. 512.

Definice podle Jiřího Dunovského

„Rodina je malá primární společenská skupina, založená na svazku muže a ženy, na pokrevním vztahu rodičů a dětí či vztahu jej substituujícím (osvojení), na společné domácnosti, jejíž členové plní společensky určené a uznávané role vyplývající ze soužití, a na souhrnu funkcí, jež podmiňují existenci tohoto společenství a dávají mu vlastní význam ve vztahu k jedincům i k celé společnosti.“⁴

Definice podle Anthony Giddense

„Rodina představuje skupinu osob přímo spjatých příbuzenskými vztahy, jejíž dospělí členové jsou odpovědní za výchovu dětí.“⁵

Definice podle Iva Možného

„V nejširším vymezení může být rodina definována jako institucionální zajištění lidské reprodukce, legitimní v dané společnosti.“⁶

---

⁴ DUNOVSKÝ, J. a kol. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1999. 284 s. ISBN 80-7169-254-9. s. 91-92.

⁵ GIDDENS, A. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. 595 s. ISBN 80-7203-124-4. s. 156.

⁶ MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství Slon, 1999, 251 s. ISBN 80-85850-75-3. s. 99.

1.2. Funkce rodiny

V průběhu dějin docházelo ke změnám vývoje ve společnosti, ale také ke změnám v rámci rodiny. Jednou z důležitých známek změn v rodině je změna funkcí rodiny. Některé funkce rodiny postupem času ustoupily do pozadí, některé funkce zcela zanikly, a naopak některé funkce získaly na svém významu.

Jiří Dunovský uvádí ve své knize *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly* několik základních funkcí rodiny.

Funkce biologicko – reprodukční

Smysl této funkce je zabezpečit udržení života. Nejde zde jen o přivedení dítěte na svět, ale také o zabezpečení podmínek, které dítě potřebuje pro svůj další rozvoj. Svého plného významu nabývá tato funkce právě v rodině.

Funkce ekonomicko – zabezpečovací

Zvláštnost této funkce je především v tom, že se vztahuje na všechny členy rodiny. V současnosti je rodina spotřební jednotkou a je závislá na společnosti. Funkce nezahrnuje jen složku materiální, ale postupně se přesunuje do oblasti duševní, duchovní i sociální.

Funkce emocionální

Mezi nejdůležitější faktory soudržnosti rodiny patří právě emocionalita. Emocionální funkce je důležitá pro všechny členy rodiny. Míra této důležitosti je závislá na tom, o jakého člena rodiny se jedná, zda jde o dospělého nebo o dítě.

Funkce socializačně – výchovná

Socializačně výchovná funkce patří mezi nejvýznamnější. Jejím východiskem se stávají především pozitivní emocionální vztahy, ale také celková atmosféra v rodině. Kontinuita, kterou zajišťuje tato funkce, spočívá v zájmu o dítě, v péči o dítě a v neposlední řadě také v jeho výchově.⁷

---

⁷ DUNOVSKÝ, J. a kol. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. s. 92 – 93.

1.3 Vývoj rodiny

Bylo by chybné domnívat se, že v dějinách docházelo jen ke změnám funkcí rodiny a ostatní složky týkající se rodiny zůstaly nezměněné. Docházelo totiž i ke změnám ve vývoji rodiny, přičemž některé změny ovlivnily rodinu dosti významně a některé změny zasáhly rodinu jen okrajově.

Pro správné pochopení života současné rodiny je důležité znát situaci, ve které se rodina dříve nacházela. V následující podkapitole je popsán vývoj, kterým rodina prošla od 18. století až do dnešní doby.

1.3.1 Patriarchální rodina

Tato rodina byla vícegenerační a byla typická pro období 18. a 19. století. V patriarchální rodině trávil jedinec téměř celý svůj život. V rodině měl otec dominantní roli. Na jedné straně byla patriarchální rodina ekonomicky stabilní, ale na straně druhé byla chudá emocionální složka patriarchální rodiny.⁸

1.3.2 Nukleární rodina

Společnost v minulosti procházela složitým vývojem. Ke změně vývoje dochází i dnes. V každé době ovlivňovaly rodinu jiné problémy. Dnes jsou v popředí především globální problémy lidstva, např. přelidnění, vyčerpání přírodních zdrojů.

- **Partnerské vztahy** - patriarchální vztahy se měnily v nové partnerské vztahy. Ke změnám ve vztazích docházelo nejprve mezi manžely, poté mezi rodiči a dětmi. Díky emancipaci se ženy stávaly méně závislé na mužích a docházelo tak ke změnám v partnerských vztazích. Ve velikosti rodiny nastaly nemalé změny. Snížil se počet generací žijících společně, došlo i ke snížení počtů členů rodiny.⁹
- **Reprodukce** - se zaváděním antikoncepce a s plánovanou reprodukcí se začala postupně snižovat reprodukční aktivita rodiny.¹⁰

---

⁸ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie*. s. 94.

⁹ Tamtéž. s. 95.

¹⁰ Tamtéž. s. 96.

- **Stabilita rodiny** - rodina je o poznání labilnější než dřívější rodiny. Dnes je zvýšené riziko, že rodina úplná se změní na rodinu neúplnou.¹¹

1.3.3 Současné rodinné společenství

Mnozí autoři popisují současnou situaci rodiny jako krizi rodiny. Tato tvrzení zdůvodňují některými demografickými ukazateli, jako je např. vysoká rozvodovost, narušují se tradiční formy rodinného soužití...¹²

Při studiu odborné literatury pro účel této bakalářské práce jsem prostudovala několik publikací od různých autorů. Jednalo se o autory české, ale i zahraniční. K popsání znaků současné rodiny jsem čerpala informace z publikací těchto autorů: A. Giddense, J. Goodyho, F. de Singlyho, J. Dunovského, O. Matouška a L. Šulové.

Je zajímavé, že zahraniční autoři popisují téměř stejné znaky současné rodiny jako čeští autoři.

Tito autoři shodně uvádějí následující znaky současné rodiny:

- větší rozvodovost,
- nárůst počtu neúplných rodin,
- růst počtu lidí žijících v netradičních formách rodinného soužití,
- pokles počtu dětí v rodině,
- prodlužování věku prvního rodičovství,
- vzácnost soužití širší rodiny,
- ztráta času, který rodina tvořená rodiči a dětmi, tráví společně.

---

¹¹ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie*. s. 97.

¹² Tamtéž. s. 97.

1.4 Význam rodiny pro dítě

Rodina hraje velkou roli v životě každého člověka. Obzvláště důležitá je však pro dítě. Pro dítě je rodina místem, kde vyrůstá společně s lidmi, kteří jsou mu blízcí. V rodině dítě vidí první vzorce chování a vidí, jak se chovají jeho rodiče. Tyto vzorce chování si dítě v průběhu života začíná osvojovat. Je proto důležité, aby dítě mělo mužské i ženské vzory.

V následující podkapitole jsou uvedeni tři autoři: Jiří Dunovský, Oldřich Matoušek a Lenka Šulová, kteří se zabývají tématem rodiny. Tito autoři popisují konkrétní význam, který rodina pro dítě má.

1.4.1 Význam rodiny pro dítě podle Dunovského

Rodina má pro dítě nezastupitelný význam. Významná je nejen tím, že se do ní dítě narodí, ale také tím, že rodina má rozhodující vliv na jeho celkový rozvoj. Vliv rodiny je zvláště důležitý především v nejranějším období dětství dítěte, kdy rodina působí na dítě zvláště v oblasti tělesné, duševní a sociální.

V rodině se uskutečňuje adaptace dítěte do společnosti. Prostřednictvím rodiny si totiž dítě uvědomuje své místo a také svou roli ve společnosti. Rodina mimo jiné určuje sociální status dítěte.

Rodina je pro dítě prvním místem ve společnosti, kde si dítě osvojuje:

- základní vzorce chování,
- návyky,
- dovedností a strategie.

Tyto náležitosti jsou do budoucna pro dítě rozhodující pro jeho orientaci ve společnosti a především v mezilidských vztazích.

V rodině dítě poznává základní sociální a kulturní hodnoty a normy a vytváří si jejich hierarchii. Pod jejím vlivem se vyvíjí sociální a morální cítění. Rodina, sociální vztahy v ní a způsob výchovy budou pro dítě základem, ze kterého bude vycházet, až si bude zakládat svou vlastní rodinu.¹³

---

¹³ DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie*. s. 99.

1.4.2 Jaký smysl má rodina podle Matouška

Jedním z hlavních smyslů rodiny je, aby rodiče mohli pečovat o své děti. Rodina patří mezi základní jednotky společnosti. Je totiž první a zároveň nejvýraznější model společnosti, se kterým se dítě setkává. Předurčuje osobní vývoj dítěte a také jeho vztahy k jiným lidem.

V rodině se dítě učí orientovat na určité hodnoty, je vystaveno určitým konfliktům a zároveň je dítěti v rodině poskytován určitý typ opory. Díky těmto činitelům dochází k předávání sociálních dovedností dítěti.

Rodina je unikátní, nenahraditelnou institucí proto, že nejlepším možným způsobem spojuje specifické a univerzální. Děti by se daly jen těžko vychovat bez angažovanosti a ochoty, kterou rodiče do výchovy dávají.

Dítě se v rodině učí mnoha dovednostem, které nejsou závislé na jeho pohlaví. Rozhodujícím obdobím pro toto učení je předškolní věk.

Podstatnou podmínkou úspěchu je přítomnost dobře přijímaného rodičovského vzoru. Dívka se těžko stane vyrovnanou ženou, nemá-li v dětství na očích matku či její náhradu. Chlapec se těžko bude orientovat v tom, co je správné mužské chování, nebude-li v rodině vystaven vlivu otce nebo jiného muže.

Za nepostradatelnou podmínku duševního a tělesného rozvoje dětí je považována vysoká citová angažovanost rodičů. Další podmínkou vývoje dítěte je bezpečí domova jako stabilního prostředí. Obojí může dítěti poskytnout nezastupitelně jen rodina.

V současnosti se považuje rodina za nenahraditelné podpůrné a výchovné prostředí pouze u předškolních dětí. Model rodiny tvořené rodiči, jejich dětmi, případně prarodiči vykazuje neobyčejnou stabilitu v dějinách lidstva a také ve všech známých současných společnostech. Prakticky neexistuje žádný typ společnosti, který by se neopíral o rodinu jako o svůj základní článek.¹⁴

---

¹⁴ MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 2. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství slon, 1997. 144 s. ISBN 80-85850-24-9. s. 8.

Rodina je těžko postradatelnou institucí i pro dospělého člověka. Mezi důležité hodnoty lidského života patří potřeba mít stálého partnera a mít děti. Fungující rodina dává svým členům pocit bezpečného zázemí.

Rodina však není vždy jen ideálním prostředím, protože představuje pro své členy také určitý zdroj stresu. Rodiče totiž musí být dětem stále k dispozici. Dochází také k situacím, kdy se jednotlivec musí buď částečně, nebo úplně podřídit zájmům rodiny.¹⁵

Rodina hraje v životě každého člověka důležitou úlohu. Je prvním společenským útvarům, s nímž dítě přichází do styku. Mezi hlavní úkoly rodiny patří pečovat o dítě a o jeho výchovu. Rodina je proto prvním výchovným společenstvím, ve kterém se dítě ocitá.

Rodina uspokojuje potřeby dítěte, poskytuje mu zázemí, rozvíjí poznání dětí, dovede dítě nejen povzbudit, ale také pokárat.

Je důležité, že v rodině mají všichni členové svou roli: rodiče - matka a otec a sourozenci dítěte. Důležitost každého člena rodiny se uplatňuje především v rodině úplné. K uplatnění role však dochází i v rodinách neúplných. Vědomí pokrevních svazků v rodině utvrzuje ve vědomí dítěte potřebnou jistotu citových vazeb a stálého zázemí. V tomto utvrzení má dítě vzor pro utváření své budoucí vlastní rodiny.

Všechny potřeby dítěte však může uspokojovat pouze rodina funkční, která s plnou odpovědností dokáže volit vhodné metody i formy své ničím nenahraditelné výchovné činnosti...¹⁶

---

¹⁵ MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. s. 9.

¹⁶ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. s. 73 – 74.

1.4.3 Význam rodinného prostředí pro psychický vývoj dítěte

Rodina se během dějin měnila a ke změnám dochází také dnes. Ve druhé polovině 20. století často zaznívá důležitá otázka: „Které prostředí je pro výchovu dítěte a jeho rozvoj optimální?“ Tato otázka vyvstává mimo jiné i kvůli změnách, kterými rodina prochází.

Odpovědi na tuto otázku jsou protichůdné. Některé odpovědi se shodují v tom, že nejvhodnějším prostředím je rodina. Některé odpovědi dávají přednost působení profesionálních institucí a kolektivu.

Rodina je univerzální činitel, který umožňuje socializaci. Pomocí psychosociálních mechanismů přetváří rodina člověka ve společenskou a kulturní bytost. Mechanismy, které člověka přetvářejí tvoří celkem čtyři složky:

- **Složka hodnotově normativní** – normy, sociální hodnoty a způsoby komunikace jsou dítěti předávány od prvních měsíců jeho života. Rozvoj vnějších mezilidských vztahů má dopad na tvorbu schémat mezilidských vztahů a také na postupné začleňování jedince do sociálních vztahů. Vztah člověka k sobě samému je významný pro vnitřní život člověka a je formován na základě vztahů mezi jedincem a trvalými partnery. V prvních měsících života dítěte jsou těmito partnery matka, otec a sourozenci. Pro vytváření sociálních norem a hodnot je významně důležitá stálost těchto prvotních vztahů. Význam rodinného prostředí je nenahraditelný, jelikož rodina jedinci poskytuje obraz sebe sama a poskytuje mu zpětnou vazbu, která je složena z různých postojů jednotlivých členů rodiny. Díky tomu se vytváří vlastní identita dítěte.¹⁷

---

¹⁷ ŠULOVÁ, L. *Raný psychický vývoj dítěte*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2004. 247 s. ISBN 80-246-0877-4. s. 127.

- ***Složka mezilidsky vztahová*** – vývoj dítěte v rodině je založen na sociální interakci. Vliv rodiny se projevuje v sociální komunikaci, kdy rodina vytváří předpoklady pro porozumění dítěte. Klíčová je zde komunikace s matkou. Identifikační vzory, modely chování náležící k mužské a ženské roli, vytváření vztahu pro vztah k okolí, sobě samému i ke společnosti, to vše rodina dítěti poskytuje.¹⁸
- ***Složka rezultativní*** – tato složka je tvořena materiálními, duchovními a dalšími produkty. V situacích, které jsou pro rodinu přirozené, jsou tyto produkty dítěti předávány. Je důležité jakou formou dochází k předávání hodnot rodiny směrem k dítěti. K předávání hodnot dochází postupně už od raného věku dítěte.
- ***Osobnostní složka*** – tato složka se týká osobního rozvoje, nedotknutelnosti a pochopení vztahového systému, ve kterém člověk žije a který se mění s vývojem dalších generací. Jedinec socializuje sám sebe a zároveň je do společnosti zařazován pomocí vnějších faktorů (tlak okolí, způsob chování v určitých situacích...). Tyto vnější faktory stanovují, jak bude jedinec reagovat v jednotlivých situacích a záleží také na tom, jak bude za své chování odměněn nebo potrestán.¹⁹

---

¹⁸ ŠULOVÁ, L. *Raný psychický vývoj dítěte*. s. 128.

¹⁹ Tamtéž. s. 129.

1.5 Období dospívání

Vývojové období dospívání je vymezeno dolní hranicí 11 až 12 let a horní hranicí 20 až 22 let.

V období dospívání dochází k výrazným změnám zejména v oblasti:

- **biologické** - tyto změny vedou k zrychlení růstu a rozvoji primárních a sekundárních pohlavních orgánů.
- **psychologické** - odráží se zde kognitivní vývoj adolescenta a dochází k ustávení osobnosti.
- **sociální** – kdy se předpokládá odpoutání od primární rodiny, volba profese a nalezení životního stylu jedinci vlastnímu.

Proces dospívání je determinován biologickými a psychosociálními faktory.²⁰

1.5.1 Fáze dospívání

Období dospívání lze obecně rozdělit na dvě fáze. Jedná se o období pubescence a období adolescence.

1.5.2 Období pubescence

Je vymezeno přibližně od 11 do 15 let věku dítěte. Začíná obdobím prepuberty. Prepuberta je spojená s nástupem prvních známek pohlavního dospívání. U většiny dívek probíhá tato fáze mezi jedenáctým a třináctým rokem. U chlapců probíhá zhruba o jeden až dva roky později.²¹

---

²⁰ HORT, V. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. 1. vydání. Praha: Portál, 2000. 496 s. ISBN. 80-7178-472-9. s. 38.

²¹ Tamtéž. s. 38

1.5.3 Období adolescence

Období adolescence nastupuje po období pubescence a končí ve 20 letech, nejpozději však ve 22 letech věku dospívajícího.

V tomto období dochází k nejvýraznějším psychosociálním změnám. Kognitivní vývoj, který dosahuje vrcholu přibližně v patnácti letech, má vliv na jedince a na jeho usuzování. Dochází ke změnám vztahů s rodiči, vrstevníky a mění se také vztah k sobě samému. Důležitým úkolem v období adolescence je přijetí sexuální role sebe sama jako ženy nebo muže. Významná je také schopnost mít sexuální vztah.²²

---

²² HORT, V. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. s. 38.

1.6 Proměna rodinných vztahů v období pubescence

S přibývajícím věkem dítěte dochází ke změnám v jeho psychickém, fyzickém a sociálním vývoji.

V období pubescence a dospívání je obzvláště důležitý psychický vývoj. Předpokladem psychického vývoje je zvyšování samostatnosti dítěte.

V období puberty je nápadný proces emancipace, kdy se dítě postupně začíná odpoutávat od rodičů. Dospívající si vytváří vlastní identitu, chce se odlišovat od ostatních a ukázat svou samostatnost. Proto je pro dospívajícího těžké připustit si manipulaci a kontrolu za strany rodičů.²³

Odpoutání od rodičů sice vede k jisté změně citové vazby mezi dítětem a rodičem, ale důležité je, že tato vazba zůstává i nadále zachována. Původní dětinská závislost na rodičích je postupně nahrazována zralejším a vyrovnanějším vztahem. Dochází ke změně pocitu jistoty a bezpečí, který rodina poskytuje. Jistotu a bezpečí, které dítě v rodině má, fungují dále už jen ve vědomí jedince.

Pubescentovi zůstává v rodině i nadále role dítěte. Práva a povinnosti z této role vyplývající se sice mění, ale pro dospívajícího jsou tyto změny nedostatečné. Rodiče totiž soudí, že když je dítě už dost velké, může převzít více povinností a být odpovědné za jejich plnění. Rodiče vyžadují od dítěte poslušnost, nemají potřebu přiznat pubescentovi větší samostatnost, nechtějí brát vážně jeho názory...

V této době proto často vzniká rozpor mezi rolí dospívajícího dítěte a jejím statutem, kterému se starší děti brání, považují jej za nesprávný a nespravedlivý. Důvody, proč rodiče jednají právě tímto způsobem, jsou různé. Jedním z důvodů je strach o dítě. Dítě se totiž rodičům zdá nezralé a myslí si, že předčasná samostatnost by mohla dítě ohrozit. Dalším důvodem bývá často pohodlnost, kdy je pro rodiče jednodušší dospívajícímu něco přikázat než s ním diskutovat.²⁴

---

²³ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. 1. vydání. Praha: Portál, 2000. 528 s. ISBN 80-7178-308-0. s. 237.

²⁴ Tamtéž. s. 238 – 239.

1.6.1 Potřeby rodičů a dospívajících

Je přirozené, že při soužití rodičů a dětí dochází ke konfliktům. Jedním z období, kdy ke konfliktům dochází, je období dospívání dítěte. Ke konfliktům dochází v několika různých oblastech. Jednou z těchto oblastí jsou potřeby rodičů a jejich dětí.

- **Rodiče si potřebují uchovat svou autoritu** – autorita jim pomáhá řešit problémy a zároveň je významnou součástí jejich identity. Rodiče mají potřebu udržet si citový vztah, který k nim dítě má. Pro udržení tohoto pocitu nejsou rodiče schopni nebo ochotni akceptovat proměnu, kterou dítě prochází.
- **Pubescent potřebuje omezit svou dětskou roli** – to je cílem jeho snažení. Není dost zralý na to, aby chápal a akceptoval výhrady rodičů a jejich motivaci k určitému jednání. Není dost zralý ani na to, aby k nim byl tolerantní. To znamená, že větší pochopení a toleranci musí projevit rodiče, kteří jsou zralejší. Interakce rodičů s dospívajícími dětmi bývá poznamenána určitým napětím, vyplývajícím z rozdílných potřeb a postojů.²⁵

---

²⁵ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. s. 240 - 241.

1.6.2 Vztah pubescenta k matce

Pro vztah matky k dítěti bývá typická péče, kterou matka dítěti poskytuje. Toto pečovatelské chování je typické právě pro matky.

V období dospívání dítěte bývá typické, že dítě tuto matčinu, někdy i nadměrnou, péči odmítá. Chlapci i dívky v období pubescence se proto snaží z této pozice uniknout.

Na nezájem a často i nechuť pubertálních dětí přijímat její péči může matka reagovat pocity nevděku a nespravedlnosti.

Vztah matky s dcerou má jiný charakter než vztah otce se synem. Mezi matkou a dcerou jde zpravidla o společenství vzájemné podpory, s důrazem na podporu mezilidských vztahů a na péči o druhé. V období dospívání může být tento vztah ohrožen vzájemnou rivalitou. Tato rivalita vyplývá z potřeby dívky zdůraznit svou ženskou roli a z potřeby matky tuto tendenci potlačit. Matka může být v této situaci manipulována do pozice konkurentky často proti své vůli.

Často se také stává, že dospívající dcery berou svým matkám například oblečení a kosmetiku, protože se snaží vypadat dospěleji a přitažlivěji. Matky k těmto projevům většinou zaujmají ambivalentní postoj. Na jedné straně mají radost z dobře se vyvíjející dcery, ale na druhé straně jim nová situace bere jistotu jak v mateřské, tak obecně v ženské roli.

Dcera od matky potřebuje podporu v rozvoji ženské role. Dceři příliš nepomůže, když matka na svou vlastní ženskou roli rezignuje, protože za těchto okolností pro ni nebude přijatelným vzorem.²⁶

---

²⁶ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. s. 242.

1.6.3 Vztah pubescenta k otci

Vztah otce a syna bývá více vyhraněný než vztah dcery a matky. Pro vztah otce a syna je typické zdůraznění mužské identity, ve smyslu sdílení stejné příslušnosti k mužské komunitě.

Významným symbolem proměny vztahů otce a syna je změna poměru jejich fyzických znaků a kompetencí, jako je např. výška postavy, síly, rychlosti a pružnosti. Často se tak stává, že 15 let syn přeroste svého otce a je fyzicky obratnější než otec.

Dospívající syn má potřebu osamostatnit se. O otcovu společnost nestojí již tolik jako dřív. Do určité míry se syn svému otci vzdaluje a dává přednost vrstevníkům. Otec si pak často může myslet, že pro svého syna ztrácí význam. Ale není tomu tak. Otec zůstává pro syna i nadále významnou osobou. Synovi však stačí pouhé vědomí, že se na otce může spolehnout, kdyby to potřeboval.

Otec si nemusí uvědomovat, že jde o vývojově přirozené chování a může tuto změnu prožívat jako nevděk ze synovy strany. Otec často nechápe, že syn se potřebuje vymezit ve vztahu k němu, protože je pro něj významný a chtěl by se mu vyrovnat.

Syn od otce potřebuje podporu v rozvoji mužské role. Otec by měl svému synovi poskytnout takovou zpětnou vazbu, která by podpořila jeho sebevědomí.

Ve vztahu k dcerám funguje otec také jako model mužské role. Dcery si někdy potvrzují svou nově získanou ženskou roli ve vztahu k otci a zkoušejí, jaké reakce jejich chování vyvolá. Reakce otců mohou být velice různorodé, od naprostého odmítání ženských projevů své dcery až po jejich akceptaci.²⁷

---

²⁷ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. s. 243.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, jaký význam má rodina pro mladé lidi v období pubescence, kteří žijí jen s jedním rodičem.

Výzkumná otázka

K dosažení cíle kvalitativního výzkumu jsem si položila následující otázku: *Jaký význam má rodina pro mladé lidi v období pubescence, kteří žijí jen s jedním rodičem?*

2.2 Technika rozhovoru

Existuje množství různých technik, které slouží ke sběru dat a k jejich následnému vyhodnocení. Mezi tyto techniky patří např. anketa, dotazník, rozhovor a další techniky.

Pro výzkum k této bakalářské práci jsem zvolila techniku rozhovoru. Rozhovor patří mezi diagnostické metody. Cílem rozhovoru je získání potřebných informací prostřednictvím přímého slovního dotazování, kdy tazatel klade dotazované osobě předem připravené otázky. Celkem bylo provedeno 15 rozhovorů.

Mezi výhody rozhovoru patří:

- získání informací v poměrně krátkém čase,
- možnost tazatele ověřit si pravdivost výpovědí kladením dalších, doplňujících, dotazů,
- přítomnost tazatele poskytuje komplexní pohled na zkoumanou skutečnost a na osobnost dotazovaného.²⁸

---

²⁸ SVOBODA, M. a kolektiv. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. 1. vydání. Praha: Portál, 2001. 792 s. ISBN 80-7178-545-8. s. 38-39.

Průběh rozhovoru by měl obsahovat některé náležitosti:

- jako první se pokládají obecnější otázky,
- otázky musí být formulovány konkrétně,
- pokládá se vždy jen jedna otázka, další otázka se pokládá až po zodpovězení předchozí otázky,
- odpověď se zaznamenává v přesném znění tak, jak ji respondent vyslovil,
- tazatel by neměl na respondenta spěchat,
- otázky by se měly držet tématu,
- tazatel musí postupovat korektně.²⁹

Rozhovor s dotazovanými respondenty se skládal ze tří částí:

- *Úvodní fáze* – v této fázi šlo především o navázání kontaktu s respondentem a o získání základních informací. Tyto základní informace se týkaly věku, pohlaví a údaje, se kterým rodičem respondent žije. Dále jsem zjišťovala důvod, proč dotazovaní žijí právě s jedním rodičem a zda se stýkají s rodičem, se kterým nežijí.
- *Jádro rozhovoru* – v této části rozhovoru bylo cílem zjistit, jaký význam má rodina pro dotazovaného, jaké má přání ve vztahu ke své rodině...
- *Závěr rozhovoru* – zde byly užity doplňující otázky, např. jak by měla vypadat respondentova rodina v budoucnu.

---

²⁹ SVOBODA, M. a kolektiv. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. s. 39.

2.3 Analýza rozhovorů

Celkem bylo provedeno 15 rozhovorů. Po provedení všech rozhovorů nastala další část výzkumu, jejich vyhodnocení. Pro lepší přehlednost výsledků byly rozhovory vyhodnoceny po jednotlivých otázkách. Výsledky jednotlivých otázek jsou zaznamenány v tabulkách, kterou jsou slovně okomentovány. Počet dotazovaných respondentů (N) je 15.

ÚVOD ROZHOVORU

V úvodu jsem kladla tyto otázky:

1) Kolik je Vám let?

Tabulka č. 1: Věková struktura dotazovaných respondentů

N= 15

Věk	12 let	13 let	14 let	15 let	16 let	17 let	18 let	19 let	20 let
Počet dotazovaných	1	1	4	2	1	2	1	1	2

Zdroj: Vlastní výzkum.

Z tabulky č. 1 je patrné, že v patnácti rozhovorech byly dotazováni lidé ve věku od 12-ti do 20-ti let, tedy lidé ve věku pubescence a adolescence. Záměrně byl vybrán vzorek dotazovaných lidí ve všech věkových kategoriích, které zahrnují právě období dospívání.

2) Uveďte Vaše pohlaví.

Tabulka č. 2: Pohlaví dotazovaných respondentů

N= 15

Žena	9
Muž	6

Zdroj: Vlastní výzkum.

V tabulce je uvedený počet mužů a žen, kteří byli dotazováni. Protože výzkum nebyl omezen na konkrétní pohlaví, je počet dotázaných žen a mužů téměř stejný. V odpovědích mužů a žen nebyly přítomny žádné podstatné rozdíly. Dotazovaní bez rozdílu pohlaví uváděli stejné skutečnosti.

3) Se kterým rodičem žijete?

Tabulka č. 3: Pohlaví rodiče, se kterým respondent žije

N= 15

Matka	12
Otec	3

Zdroj: Vlastní výzkum.

Otázka č. 3 byla uzavřenou otázkou. Tabulka znázorňuje skutečnost, že ve většině případů žijí dotazovaní respondenti s matkou. S otcem žijí pouze tři dotazovaní.

4) Uveďte důvod, proč žijete s jedním rodičem?

Tabulka č. 4: Důvod soužití jen s jedním rodičem

N= 15

Rozvod rodičů	12
Úmrtí rodiče	2
Rodič neznámý	1

Zdroj: Vlastní výzkum.

Tabulka č. 4 ukazuje, že nejčastější příčinou, proč respondenti žijí jen s jedním rodičem, je rozvod rodičů. Dalším důvodem, který se vyskytl dvakrát, bylo úmrtí rodiče. Pouze v jednom případě dotazovaný svého rodiče vůbec nezná.

5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu?

Tabulka č. 5: Počet dotazovaných, kteří jsou/nejsou v kontaktu s rodičem, se kterým nežijí.

N= 15

ANO	10
NE	5

Zdroj: Vlastní výzkum.

V páté otázce měl dotazovaný na výběr ze dvou možností: Ano/ Ne. Po vyhodnocení této otázky vyšlo najevo, že i když všichni dotazovaní žijí pouze s jedním rodičem, přesto se většina z nich stýká, nebo je v kontaktu s druhým rodičem, se kterým nežijí.

JÁDRO ROZHOVORU

V jádru rozhovoru jsem pokládala následující otázky:

6) Pociťoval/la jste nějaké výhody/nevýhody (myšleno také jako klady a záporny) v době, kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes? Popište tyto výhody a nevýhody.

Tabulka č. 6: Nevýhody, které respondenti uvedli

N= 15

Chybí mi mužský/ ženský vzor	6
Nepříznivá finanční situace	5
Žádné nevýhody nepociťuji	3
Nestýkám se s rodinou rodiče, se kterým nežiji	3

Zdroj: Vlastní výzkum.

Otázka číslo 6 byla otevřená. Nebyl zde omezen počet odpovědí, dotazovaný dospívající tak mohl uvést nevýhody a výhody, které ho napadly. Někteří dotazovaní uvedli několik svých názorů a jiní pouze jeden.

Nejčastěji uváděnou nevýhodou byla absence mužského vzoru. Druhou nejčastěji uváděnou nevýhodou byla nepříznivá finanční situace. Mezi dalšími nevýhodami se vyskytl ztracený kontakt s rodinou rodiče, se kterým dotazovaný nežije. Čtyři respondenti uvedli, že nepociťují nevýhody.

Tabulka č. 7: Výhody, které respondenti uvedli

N= 15

Zlepšení vztahů v rodině po rozchodu rodičů	7
Žádné výhody nepociťuji	5
Menší kontrola ze strany rodiče, se kterým žiji	3
Jsem samostatnější a zodpovědnější	2

Zdroj: Vlastní výzkum.

Stejně jako u nevýhod, uváděli někteří dotazovaní více odpovědí a jiní pouze jednu. Nejčastěji uváděná výhoda bylo zlepšení vztahů v rodině poté, kdy došlo k rozchodu rodičů. Z toho je patrné, jak významně dítě ovlivňují vztahy mezi rodiči. Jako druhou nejčastější odpověď dotazovaní uváděli, že nepociťují žádnou konkrétní výhodu. Mezi dalšími uvedenými odpověďmi byla uváděna

menší kontrola ohledně výchovy ze strany rodiče, se kterým dotazovaný žije. Je to dáno především tím, že rodič nemá tolik volného času, aby se plně mohl věnovat výchově dospívajícího dítěte. Dva dotazovaní uvedli jako výhodu soužití s jedním rodičem, že se naučili větší zodpovědnosti a samostatnosti, což považují za přínos do budoucího života.

7) Co pro Vás rodina znamená?

Tabulka č. 8: Co pro dotazovaného rodina znamená.

N= 15

Vše, co v životě mám, rodina je pro mě důležitá	10
Pocit jistoty a zázemí, vím že sem patřím	5
Lidé, kteří jsou mi blízcí a mám je rád/a	4

Zdroj: Vlastní výzkum.

Otázka číslo 7 byla další otevřenou otázkou. U odpovědi na tuto otázku někdo uvedl jednu odpověď a někdo více odpovědí. Tabulka č. 8 znázorňuje, že dvě třetiny z patnácti dotázaných uvedly, že rodina je velmi důležitá a je pro ně vším, co v životě mají. Celkem pětkrát se objevila odpověď, že rodina je zázemím, ve kterém má dotazovaný pocit jistoty a zázemí. Čtyřikrát se vyskytla odpověď, ze které je zřejmé, že rodina představuje pro respondenta osoby, které jsou mu blízcí a které má rád.

8) Uved'te tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro Vás důležité.

Tabulka č. 9: Žebříček životních hodnot

N= 15

	První uvedená hodnota	Druhá uvedená hodnota	Třetí uvedená hodnota
Rodina	6	4	3
Láska	4	3	5
Zdraví	2	3	3
Přátelé	2	2	0
Svoboda	1	0	0
Důvěra	0	2	0
Kariéra	0	1	0
Finance	0	0	1
Jistota	0	0	2
Práce	0	0	1

Zdroj: Vlastní výzkum.

V odpovědi na tuto otázku, měl každý dotazovaný uvést tři libovolné životní hodnoty. Přestože respondenti měli uvést libovolné životní hodnoty, výzkum prokázal, že rodina je pro ně významná, protože nejvíce figurovala mezi uváděnými hodnotami.

Na prvním místě byla nejčastěji uváděna rodina, dále pak byly uváděny hodnoty, jako např. láska, zdraví, přátelé a svoboda. Na druhém místě nejpočetnější odpovědí byla rodina, láska společně se zdravím, přátelé a důvěra, kariéra. Jako třetí nejčastěji uváděná hodnota byla láska, dále se vyskytly odpovědi rodina a zdraví, jistota, finance a práce.

9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu ke své rodině? Měla by se současná rodinná situace změnit, nebo by měla zůstat stejná?

Tabulka č. 10: Přání ve vztahu k rodině

N= 15

Nic bych neměnil/la, přání žít dál s jedním rodičem	10
Zlepšení vztahů v rodině	4
Přání, aby rodiče byli spolu	3
Přání, aby matka nebyla sama a našla si přítele	2

Zdroj: Vlastní výzkum.

V deváté otázce měli dotazovaní lidé vyslovit přání ve vztahu ke své rodině. Všechna přání, která respondenti uvedli, je možné kategorizovat do čtyř oblastí, což je patrné z tabulky č. 10. Někteří dotazovaní uváděli více odpovědí, někteří pouze jednu. Většina z nich by chtěla i nadále žít s jedním rodičem. Zároveň si také přáli, aby se zlepšily vztahy v jejich rodině. Mezi uvedenými přáními se také objevilo, aby rodiče dotazovaného byli opět spolu. Někteří dospívající si přáli, aby si jejich matka našla přítele a nebyla sama.

10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru.

Tabulka č. 11: Největší životní prohra

N= 15

Zůstat sám/sama	5
Kdyby se rodina, kterou založím, stala neúplnou	3
Přijít o svou rodinu	2
Nemít děti	2
Mít práci, která by mě nebavila	1
Nedokázat se o sebe postarat	1
Zklamat rodiče, který mě vychoval	1

Zdroj: Vlastní výzkum.

Tato otázka byl otevřená, dotazovaní tak mohli uvést libovolný počet odpovědí. Odpovědi respondentů je možné rozčlenit do několika kategorií, což vyplývá z tabulky č. 11. Za největší životní prohru by dotazovaní považovali, kdyby zůstali sami. Jako druhá nejčastěji uváděná prohra figurovala skutečnost,

kdyby se z rodiny, kterou chtějí respondenti v budoucnu založit, později stala rodina neúplná. Mezi dalšími často zmiňovanými odpověďmi se objevila prohra v podobě ztráty rodiny a bezdětnost. Ostatní uvedené prohry byly již individuální, např. mít práci, která by dotyčného nebavila, nedokázat se o sebe postarat, zklamat rodiče, který respondenta vychoval

ZÁVĚR ROZHOVORU

Respondentům byly položeny tyto otázky:

11) Proč je podle Vás důležité , že rodinu tvoří dva lidé (matka a otec)?

Tabulka č. 12: Důležitost úplné rodiny

N= 15

Dítě má dva vzory, otce a matku	10
Rodiče si rozdělují problémy	3
Není to důležité	2

Zdroj: Vlastní výzkum.

Jak dokládá tabulka, většina dotazovaných, se kterými byl veden rozhovor, uvedla, že důležitost úplné rodiny, kterou tvoří matka a otec, spočívá ve vzorech, které dítě může vidět právě v nich. Pro dva dotazované je tato skutečnost nedůležitá.

12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10-15 let?

Tabulka č. 13: Představa budoucí rodiny dotazovaného

N= 15

Mít manžela/manželku a děti	8
Mít partnera/partnerku a děti	3
Mít rodinu, ve které by panovaly dobré vztahy	3
Mít partnera/partnerku, ale nemít děti	2
Nevím	2

Zdroj: Vlastní výzkum.

V této otevřené otázce někteří uvedli více odpovědí a někteří pouze jednu odpověď. Více než polovina dotázaných dospívajících si představuje svou budoucí rodinu v manželském svazku, ve kterém budou figurovat také děti. Menší počet respondentů si v budoucnu přeje mít děti, ale nechtějí žít v manželství, spokojí se s partnerstvím. Důvodem může být strach z rozpadu manželství. Někteří jako své přání uvedli harmonické vztahy v rodině. Někteří respondenti by v budoucnu sice chtěli mít partnera/ partnerku, ale děti by zatím mít nechtěli. Dva dotázaní zatím nemají jasnou představu o své budoucí rodině.

13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Tabulka č. 14: Odůvodnění představy budoucí rodiny

N= 15

Chci, aby mé dítě vyrůstalo v úplné rodině	9
Je přirozené, že rodinu tvoří dva rodiče	4
Rodinu zatím neplánuji	2

Zdroj: Vlastní výzkum.

Z této tabulky je zřejmé, proč dotazovaní lidé chtějí mít v budoucnu manžela/manželku nebo partnera/partnerku a mít s nimi děti. Hlavním důvodem jsou právě děti, které by dle názoru dotazovaných respondentů měly vyrůstat v úplné rodině. Pro čtyři dotazované je přirozené, že základ rodiny tvoří oba rodiče. Dva dospívající, kteří zatím nemají jasnou představu o své budoucí rodině, uvedli, že mít rodinu zatím neplánují.

2.4 Vyhodnocení výzkumné otázky

Výzkumná otázka: *Jaký význam má rodina pro mladé lidi v období puberty, kteří žijí jen s jedním rodičem?*

Po vyhodnocení všech rozhovorů vyplynula z uvedených odpovědí skutečnost, která ukazuje, že rodina je pro dotazované lidi důležitá. Rodina je pro dotazované dospívající důležitější než například láska, zdraví a přátelství. Tyto hodnoty byly v odpovědích uváděny v nižším počtu než právě rodina, která byla uvedena jako nejčastější odpověď. Rodina je pro dotazované důležitou hodnotou, o kterou se bojí. V oblasti související s rodinou by dotazovaní chtěli uspět.

Odůvodnění odpovědi na výzkumnou otázku:

- Dotazovaní v rozhovorech uváděli skutečnost, že rodina pro ně hodně znamená, je pro ně důležitou hodnotou, nedovedou si život bez své rodiny představit. Toto vyplývá z otázky číslo 8.
- Rodina výrazně figurovala mezi třemi životními hodnotami, které dotazovaní dospívající uváděli.
- Mezi uváděnými životními prohrami, které dotazovaní uváděli, byly záležitosti týkající se rodiny, např.: zůstat sám/ sama, změna vlastní rodiny z úplné na neúplnou, možnost přijít o svou rodinu a nemít děti.
- Podle dotazovaných respondentů je důležité, že rodinu tvoří dva rodiče: matka a otec. Je to důležité především proto, že pokud dítě vyrůstá v úplné rodině, má mužský a ženský vzor.
- Většina dotazovaných respondentů, si jednou přeje mít úplnou rodinu. Důvodem, který byl uváděn je přání, aby děti respondentů vyrůstali v úplné rodině.

2.5 Diskuze

V druhé kapitole této bakalářské práce jsou uvedeni tři autoři, kteří se zabývají tématem rodiny. Tito autoři ve svých dílech konkrétně popisují důvody důležitosti významu rodiny pro dítě.

Autorka Lenka Šulová uvádí podstatnou skutečnost, že mnoho lidí považuje vztah mezi matkou a dítětem za vztah primární. Poslední dobou však dochází ke zpochybňování primárního významu matky pro zdravý psychický vývoj dítěte. Výzkumy, které probíhají v posledních letech přinesly mnoho nových poznatků, týkajících se raného vztahu mezi matkou a dítětem. Tyto poznatky je třeba uvádět do povědomí odborníků, například psychologů, veřejnosti a také do povědomí mladých rodičů.³⁰

V šesté otázce uváděli dotazovaní výhody a nevýhody soužití s jedním rodičem. Jednou z uváděných výhod bylo zlepšení vztahů poté co se rodiče dotazovaného rozvedli. Z této uvedené odpovědi je patrné, jak významně dítě ovlivňují vzájemné vztahy mezi rodiči. Podstatná je skutečnost, že důležitou úlohu ve výchově dítěte mají oba rodiče. Rodiče mají být svým chováním příkladem pro vlastní děti.³¹

Role rodiče je pro dítě a pro vztah, který s ním rodiče navazují, jedinečná.³²

Dotazovaní se při rozhovoru setkali s otevřenými i uzavřenými otázkami z toho důvodu, aby nebyli omezováni při svých odpovědích.

Na základě vyhodnocení provedených rozhovorů došlo ke shodě, respektive k potvrzení faktu významnosti rodiny pro dítě. *Dotazovaní v rozhovorech uváděli skutečnost, že je pro ně jejich rodina významná i přesto že žijí v neúplné rodině.*

Rodina má pro dítě nezastupitelný význam. Vliv rodiny je zvláště důležitý především v nejranějším období dětství dítěte. V rodině se uskutečňuje adaptace dítěte do společnosti. Rodina určuje sociální status dítěte.³³

---

³⁰ ŠULOVÁ, L. a kolektiv. *Předškolní dítě a jeho svět*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2003. 458 s. ISBN 80-246-0752-2. s. 32.

³¹ Srov. *Zákon o rodině*. § 32.

³² Srov. ŠULOVÁ, L. a kolektiv. *Předškolní dítě a jeho svět*. s. 187.

³³ Srov. DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie*. s. 99.

Rodina patří mezi základní jednotky společnosti. Je prvním a nejvýraznějším model společnosti, se kterým se dítě setkává. V rodině se dítě učí orientovat na určité hodnoty, je vystaveno určitým konfliktům a zároveň je dítěti v rodině poskytován určitý typ opory. Rodina je těžko postradatelnou institucí i pro dospělého člověka.³⁴

Anthony Giddens uvádí podstatnou skutečnost: pokud dítě žije s jedním rodičem, je to ve většině případů matka.³⁵

Tento fakt se potvrdil po vyhodnocení otázky číslo 3. Z celkem patnácti dotazovaných dospívajících, žije dvanáct právě s matkou a zbývající tři žijí s otcem.

Statistiky Českého statistického úřadu ukazují, že nejčastější příčinou, proč dítě žije jen s jedním rodičem, je rozvod.³⁶ Vysoká rozvodovost patří mezi znaky současné rodiny. Z praktické části této bakalářské práce vyplývá, že nejčastější příčinou, proč dotazovaný jedinec žije jen s jedním rodičem, byl ve dvanácti případech rozvod rodičů, ve dvou případech úmrtí rodiče a v jednom případě dítě svého rodiče vůbec nezná.

Rodina je pro dotazované dospívající důležitá, poskytuje jim pocit jistoty a zázemí. Pro některé respondenty rodina představuje blízké lidi.

Mezi životními hodnotami, které dotazovaní uváděli, se třináctkrát objevila rodina. Rodina je pro dotazované respondenty tedy nejdůležitější životní hodnotou. Celkem dvanáctkrát byla jako důležitá hodnota uvedena láska. Zdraví bylo uvedeno v osmi odpovědích. Další uvedené životní hodnoty, jako například přátelé, důvěra, jistota, svoboda, kariéra a práce.

V sedmé otázce respondenti uvedli, že je rodina nejdůležitější co v životě mají. V následující otázce byla rodina nejvíce uváděna jako jedna z důležitých životních hodnot. Tyto dvě otázky tedy potvrdily, důležitost rodiny pro dotázané respondenty.

---

³⁴ Srov. MATOUŠEK, O. Rodina jako instituce a vztahová síť. s. 8.

³⁵ GIDDENS, A. *Sociologie*. s. 168.

³⁶ [cit. 25.1.2010]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>>.

Mezi uváděnými prohrami figurovaly odpovědi týkající se rodiny. Dotazovaní nejčastěji uvedli skutečnost, že by nechtěli zůstat sami. Prohrou by pro respondenty bylo, kdyby se rodina, kterou v budoucnu založí rozpadla, stala se neúplnou. Dotazovaní dospívající by nechtěli přijít o svou rodinu. Často uváděné přání bylo mít děti.

V rozhovorech byli dotazováni dospívající ve věku od dvanácti do dvaceti let. Respondenti mladší patnácti let neměli příliš jasnou představu o své budoucí rodině. Oproti tomu respondenti starší měli celkem konkrétní představu: v budoucnu chtějí mít manžela/ manželku nebo partnera/ partnerku a děti.

V odpovědích na otázku, proč respondent má právě takovou představu o vlastní budoucí rodině, bylo nejčastěji uvedeno, že dítě by mělo vyrůstat v úplné rodině a že je přirozené, když rodinu tvoří dva rodiče.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá významem rodiny pro dítě v období puberty, které žije jen s jedním rodičem.

Cílem této práce bylo zjistit, jaký má rodina pro dotazované respondenty význam. K zjištění cíle a zároveň odpovědi na výzkumnou otázku byla použita technika rozhovoru.

Skutečnosti vyplývající z odborné literatury, která byla použita v teoretické části této práce, jsem porovnávala s výsledky, které vzešly z uskutečněných rozhovorů. Při srovnání těchto dvou náležitostí došlo ke shodě a zároveň k potvrzení toho, že rodina je pro dítě významná.

Dotazovaní v rozhovorech uváděli skutečnost, že rodina pro ně hodně znamená, je pro ně důležitou hodnotou a že si nedovedou život bez své rodiny představit. Mezi třemi životními hodnotami, které dotazovaní uváděli, výrazně figurovala právě rodina. Mezi největšími problémy, které dotazovaní při rozhovorech uváděli, se vyskytovaly náležitosti týkající se rodiny, jako např. změna budoucí vlastní rodiny na neúplnou, možnost přijít o svou rodinu a špatné vztahy v rodině.

Cíl výzkumu byl naplněn, jelikož po vyhodnocení výzkumu vzešel poznatek, že rodina je pro dotazované respondenty důležitá.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

DUNOVSKÝ, J. a kol. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1999. 284 s. ISBN 80-7169-254-9.

GIDDENS, A. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. 595 s. ISBN 80-7203-124-4.

GOODY, J. *Proměny rodiny v evropské historii: historicko- antropologická esej*. 1. vydání. Praha: Lidové noviny, 2006. 229 s. ISBN 80-7106-396-7.

HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000.

1. vydání. 776 s. ISBN 80-7178-303-x.

HATÁKOVÁ, K. *Rodina a její význam. Neúplná rodina a její vliv na dítě*. České Budějovice, 2009. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta. Katedra pedagogiky a psychologie. Vedoucí práce M. Somr.

HORT, V. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. 1. vydání. Praha: Portál, 2000. 496 s. ISBN. 80-7178-472-9.

JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. 288 s. 1. vydání. ISBN 80-7178-535-0.

MAREČKOVÁ, M. *Vliv rodiny na dítě*. České Budějovice, 2008. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce L. Muchová.

MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 2. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství slon, 1997. 144 s. ISBN 80-85850-24-9.

MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. 288. s. 1 vydání. ISBN 80-7175-549-0.

MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2006. 311 s. ISBN 80-86429-58-X.

MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství Slon, 1999, 251 s. ISBN 80-85850-75-3.

SINGLY, Francois de. *Sociologie současné rodiny*. 1. vydání. Praha: Portál, 1999. 128 s. ISBN 80-7178-249-1.

SVOBODA, M. a kolektiv. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. 1. vydání. Praha: Portál, 2001. 792 s. ISBN 80-7178-545-8.

ŠULOVÁ, L. a kolektiv. *Předškolní dítě a jeho svět*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2003. 458 s. ISBN 80-246-0752-2.

ŠULOVÁ, L. *Raný psychický vývoj dítěte*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2004. 247 s. ISBN 80-246-0877-4.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. 1. vydání. Praha: Portál, 2000. 528 s. ISBN 80-7178-308-0.

Zákon č. 94/1963 Sb., O rodině.

Elektronické dokumenty

Český statistický úřad [online].[cit. 25.1.2010].

Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>>.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Věková struktura dotazovaných respondentů.....	25
Tabulka č. 2: Pohlaví dotazovaných respondentů	25
Tabulka č. 3: Pohlaví rodiče, se kterým respondent žije.....	26
Tabulka č. 4: Důvod soužití jen s jedním rodičem.....	26
Tabulka č. 5: Počet dotazovaných, kteří jsou/nejsou v kontaktu s rodičem, se kterým nežijí.	26
Tabulka č. 6: Nevýhody, které respondenti uvedli	27
Tabulka č. 7: Výhody, které respondenti uvedli	27
Tabulka č. 8: Co pro dotazovaného rodina znamená.	28
Tabulka č. 9: Žebříček životních hodnot	29
Tabulka č. 10: Přání ve vztahu k rodině.....	30
Tabulka č. 11: Největší životní prohra.....	30
Tabulka č. 12: Důležitost úplné rodiny	32
Tabulka č. 13: Představa budoucí rodiny dotazovaného	32
Tabulka č. 14: Odůvodnění představy budoucí rodiny	33

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Rozhovor 1.....	43
Příloha č. 2: Rozhovor 2.....	44
Příloha č. 3: Rozhovor 3.....	45
Příloha č. 4: Rozhovor 4.....	46
Příloha č. 5: Rozhovor 5.....	47
Příloha č. 6: Rozhovor 6.....	48
Příloha č. 7: Rozhovor 7.....	49
Příloha č. 8: Rozhovor 8.....	50
Příloha č. 9: Rozhovor 9.....	51
Příloha č. 10: Rozhovor 10.....	52
Příloha č. 11: Rozhovor 11.....	53
Příloha č. 12: Rozhovor 12.....	54
Příloha č. 13: Rozhovor 13.....	55
Příloha č. 14: Rozhovor 14.....	56
Příloha č. 15: Rozhovor 15.....	57
Příloha č. 16: Statistiky rozvodovosti	58

PŘÍLOHA č. 1

Rozhovor 1

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 20 let
- 2) Pohlaví: Žena
- 3) Se kterým rodičem žijete? S otcem.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...) Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
Ano s matkou se stýkám, ale ne často, zhruba třikrát za rok.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Pociťovala jsem a pociťuji některé výhody. Naučila jsem se starat více o domácnost a měla jsem více povinností. Myslím si, že to pro mě byla dobrá škola. Víc si vážím věcí, které mám. Žádné nevýhody si neuvědomuji.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

Jedním slovem všechno. Dýchala bych za svou rodinu, je to pro mě to nejcennější co mám.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Na prvním místě je pro mě rodina, potom přátelé, práce.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Já bych situaci, ve které jsem neměnila. Mám milující rodinu, která je pro mě nejdůležitější, protože je se mnou vždy když to potřebuji.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Zklatat otce, protože mě vychoval. Chtěla bych, aby na mě byl pyšný.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Protože jeden člověk netvoří rodinu. Muži a ženy jako partneři k sobě patří, měli by své děti vychovávat společně. Oba jsou pro dítě vzorem.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

Chtěla bych mít manžela a 2 děti.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Jako model rodiny si představuji rodinu tvořenou dvěma rodiči a dětmi.

PŘÍLOHA č. 2

Rozhovor 2

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 15 let
- 2) Pohlaví: Muž
- 3) Se kterým rodičem žijete? S otcem.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
S matkou se pravidelně vídám.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Nepociťuji žádné nevýhody. Výhodu vidím v tom, že se rodiče už téměř nehádají a také to, že otec tráví dost času v práci.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

Rodina je pro mě důležitá, protože jsou zde lidé, které mám rád a kteří mají rádi mě.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Láska, rodina, zdraví.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Přál bych si, aby se rodiče k sobě vrátili a byli jsme všichni spolu jako rodina.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Největší prohra by pro mě bylo to, kdybych přišel o svou rodinu.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Protože pro dítě je lepší, když vidí jak se chovají muži a jak se chovají ženy a jak vychovávají děti.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

Chtěl bych mít vlastní bydlení a přítelkyni. Děti chci mít až budu starší.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Protože já jsem neměl úplnou rodinu a nechci, aby to zažívali i mé děti.

PŘÍLOHA č.3

Rozhovor 3

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 15 let
- 2) Pohlaví: Muž
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
S otcem se stýkám.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Nevýhodu vidím v tom, že mi chybí otec. Chtěl bych se vídat s prarodiči z otcovy strany. Dobré je to, že nemusím poslouchat jak se rodiče hádají.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

I když žiji v neúplné rodině, je pro mě rodina důležitá, vím, že sem patřím.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Rodina, přátelé, láska.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Situace by měla zůstat stejná, chtěl bych dále žít s matkou. Mohly by se ale změnit vztahy v naší rodině. Tyto vztahy nejsou dobré.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Kdybych neměl děti. Mám malého nevlastního sourozence, otec se podruhé oženil, a rád si s ním hraji a starám se o něj.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Pro dítě je lepší, když má dva rodičovské vzory než když má pouze jeden vzor.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

Byl bych ženatý a chtěl bych mít děti.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Představuji si tak svou rodinu, protože podle mého názoru by rodinu měly tvořit rodiče společně s dětmi.

PŘÍLOHA č. 4

Rozhovor 4

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 17 let
- 2) Pohlaví: Žena
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
S otcem se nepravidelně stýkám.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Ano pociťovala jsem a pociťuji výhodu v tom, že se s otcem méně vidím, protože jsem s ním měla špatný vztah. Nevýhodné pro mě je, že se nestýkám s příbuznými ze strany otce.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?
Je to pro mě nejdůležitější věc, kterou v životě mám.
- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.
Rodina, zdraví a láska.
- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině?
Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?
Chtěla bych, aby rodinná situace byla stejná.
- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?
Kdybych měla práci, která by mě nebavila.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?
Dva rodiče se mohou domlouvat na výchově dítěte a rozdělovat si problémy, které jsou spojené s výchovou spojené.
- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?
Vím, že bych do budoucna chtěla mít děti a přítele. Manžela mít nemusím, protože si nemyslím, že je nutné, aby lidé uzavírali manželství.
- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?
Přeji si, aby mé děti žili v úplné rodině.

PŘÍLOHA č. 5

Rozhovor 5

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 12 let
- 2) Pohlaví: Muž
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Můj otec zemřel.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
Nemohu se s otcem stýkat, protože zemřel.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a zápory) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Žádné nevýhody mě nenapadají. Výhodné pro mě je, že matka na mě nemá moc času, protože je hodně v práci.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

Rodina je místo, kde mám své zázemí a cítím se zde bezpečně.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Láska, důvěra a jakákoli jistota.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Nevadí mi, že žijeme s matkou sami. Chtěl bych, aby matka nebyla sama, aby si našla přítele.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Největší prohrou by pro mě bylo, kdybych zůstal sám.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Nemyslím si, že rodinu musí tvořit dva rodiče.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

O tom ještě nemám konkrétní představu.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Rodinu chci založit až budu starší.

PŘÍLOHA č. 6

Rozhovor 6

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 18 let
- 2) Pohlaví: Žena
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
S otcem se pravidelně vídáme.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Výhody jsem nepociťovala. Nevýhoda pro mě je v tom, že jsme na tom hůře po finanční stránce. Nemůžu tak mít všechny věci, které bych chtěla.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

Rodina je pro mě nejdůležitější věcí v mém životě. Je to i tím jaká situace v mé rodině byla.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Rodina, láska, zdraví.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Současná situace, kdy žijeme s matkou sami mi nevadí. Mrzí mě, že máme špatné vztahy s příbuznými, je to především kvůli rozvodu rodičů.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Nejhorší by bylo, kdyby se rozpadla rodina, kterou chci v budoucnu založit.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Je lepší, když má dítě mužský i ženský vzor. Je to pro něj výhodnější do života.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

Za 10- 15 let bych chtěla mít děti a manžela. Chtěla bych mít dobré vztahy v rodině.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Má budoucí rodina by měla být úplná, protože já sem úplnou rodinu neměla. Nechci, aby mé děti vyrůstaly s jedním rodičem a zažívaly to, co jsem zažívala já.

PŘÍLOHA č. 7

Rozhovor 7

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 14 let
- 2) Pohlaví: Muž
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
Ano vídáme se.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a zápory) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Chybí mi otec, někdy závidím kamarádům, že žijí společně s oběma rodiči. Výhody žádné nevidím.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?
Rodina jsou pro mě blízcí lidé. Svou rodinu mám rád.
- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.
Rodina, zdraví, láska.
- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?
Chtěl bych být dál ve stejné rodinné situaci, ve které jsem nyní.
- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?
Nejhorší by pro mě bylo, kdybych přišel o rodinu.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?
Když dítě žije společně s rodiči, vidí jak se rodiče chovají. Rodiče se společně o dítě starají a navzájem si pomáhají.
- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?
Chtěl bych mít přítelkyni, ženatý být nemusím. Děti chci mít až budu starší.
- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?
Děti by měly vyrůstat v úplné rodině.

PŘÍLOHA č. 8

Rozhovor 8

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 16 let
- 2) Pohlaví: Žena
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...) Moji rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne) Nestýkám se s otcem a nejsem s ním ani v kontaktu.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Výhodou je pro mě to, že nežiji s otcem, protože jsem s ním měla špatný vztah. Ten se zlepšil po rozvodu rodičů. Nevýhody si žádné neuvědomuji.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

Ve své rodině mám pocit jistoty, vím totiž, že sem patřím.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Svoboda, rodina, láska.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Přála bych si jedinou věc a to, aby matka již nebyla sama a našla si přítele.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Největší prohra by byl rozpad mé vlastní rodiny, kterou chci v budoucnu založit.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Dítě má dva vzory, je to lepší než když vidí jen jeden vzor.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

V té době plánuji být vdaná a mít děti.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Protože jsem vyrůstala bez otce, chci aby mé děti poznali jaké je štěstí to, že mají úplnou rodinu.

PŘÍLOHA č. 9

Rozhovor 9

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 20 let
- 2) Pohlaví: Žena
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
S otcem se pravidelně vídám.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Jako výhodu jsem zprvu pociťovala to, že se rodiče přestali hádat. Nevýhodou byla slabší finanční situace, ve které jsem se s matkou nacházela a také to, že mi chyběl otec jako vzor pro výchovu.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

Rodina je pro mne něco nepostradatelného. Rodina by měla být pro dítě základem a oporou.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Rodina, kariéra, finance.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Přála bych si být ve stejné situaci, ve které jsem teď.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Kdybych neměla děti.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Dítě se učí jak od otce jako představitele mužů, tak od matky, jako zástupkyně žen. Vidí tak dva vzory, což je lepší než když vidí jeden vzor.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

Chtěla bych mít manžela, děti, vlastní dům a být finančně zajištěná.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Mé děti by měly, mít oba rodiče, aby měly dva vzory. Mě totiž chyběl mužský vzor, proto nechci, aby tento nedostatek pocítily i mé děti.

PŘÍLOHA č. 10

Rozhovor 10

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 14 let
- 2) Pohlaví: Muž
- 3) Se kterým rodičem žijete? S otcem.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
S matkou se pravidelně vídáme.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Žádné výhody jsem nepociťoval a nepociťuji ani teď. Nevýhodná je slabá rodinná finanční situace.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

Jsou to pro mě lidé, kterým můžu věřit.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Přátelé, rodina, láska.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Kdybych měl kouzelný proutek, tak bych si přál, aby se moji rodiče k sobě vrátili.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Za největší prohru bych považoval kdybych zůstal sám a neměl bych rodinu.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Je to proto, aby byly děti spokojené. Když rodinu tvoří dva rodiče, mohou si navzájem s výchovou dítěte pomáhat a doplňovat se.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

V té době bych chtěl mít rodinu- manželku a děti.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Než se mí rodiče rozvedli, vyrůstal jsem v úplné rodině. Proto bych si přál, aby i mé děti vyrůstali v úplné rodině.

PŘÍLOHA č. 11

Rozhovor 11

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 14 let
- 2) Pohlaví: Žena
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...) Otec zemřel.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne) Otec zemřel, nemohu se s ním stýkat.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a zápory) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Nevýhodu vidím v tom, že se téměř nestýkám s rodinou ze strany otce, konkrétně s prarodiči. Závidím spolužákům a kamarádům, že mají oba dva rodiče. Výhodnější je, že mě matka méně kontroluje a mám tak více volnosti.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?
Rodina je v mém životě důležitou hodnotou.
- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.
Láska, rodina, zdraví.
- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?
Vztahy s příbuznými by se mohly zlepšit, ale jinak bych chtěla být sama s matkou.
- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?
Chtěla bych mít rodinu - manžela a děti, kdyby se mi toto přání nesplnilo, byla by to pro mě největší prohra.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?
Pro dítě je výhodné žít v úplné rodině, protože má dva vzory.
- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?
Chtěla bych být vdaná a mít děti. Chtěla bych být v kontaktu se svou rodinou.
- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?
Jako věřící člověk jsem vychovávána v tom duchu, že rodinu tvoří rodiče a děti.

PŘÍLOHA č. 12

Rozhovor 12

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 17 let
- 2) Pohlaví: Žena
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
S otcem se vídáme jen občas. Jsme spolu v kontaktu.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Dnes pociťuji výhodu v tom, že se zlepšily vztahy potom co se rodiče rozvedli. Nevýhodné pro mě je vyrůstat s jedním rodičem.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

Rodina je pro mě velmi důležitá a i přes některé obtížnosti spojené s rozvodem rodičů.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Přátele, zdraví, rodina.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Svou současnou rodinnou situaci bych neměnila.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Kdybych se v případě nutnosti nedokázala postarat sama o sebe.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Protože role ženy a muže jsou rozdílné a dítě potřebuje vzor obou.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

Chtěla bych mít děti a partnera, vdaná být nemusím.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Pro dítě je výhodnější, když žije s oběma rodiči, je podle mě přirozené že rodinu tvoří právě oba dva rodiče.

PŘÍLOHA č. 13

Rozhovor 13

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 13 let
- 2) Pohlaví: Muž
- 3) Se kterým rodičem žijete? Žiji s matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Rozvod rodičů.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
K otci jezdím pravidelně na víkendy a na prázdniny.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a zápory) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Chybí mi táta, i když se spolu pravidelně vídáme. Žádnou výhodu v tom, že vyrůstám sám s matkou nevidím.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?
Rodina je místem kam patřím a kde mám domov.
- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.
Zdraví, láska, jistota.
- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?
Byl bych rád, kdyby se rodiče nerozvedli a byli spolu.
- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?
Nejhorší by bylo, kdybych neměl rodinu ani přítele, prostě bych zůstal sám.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?
Podle mého názoru to není moc důležité, protože v dnešní době je hodně rodin, ve kterých dítě vychovává jeden rodič.
- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?
Nemám jasnou představu o tom, jak by měla vypadat má budoucí rodina.
- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?
Svou vlastní rodinu bych chtěl založit v pozdějším věku.

PŘÍLOHA č. 14

Rozhovor 14

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 14 let
- 2) Pohlaví: Žena
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...)
Svého otce neznám, nikdy jsem ho neviděla.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
S otcem se nestýkám a nejsem s ním v kontaktu.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?
Nevýhodou pro mě je, finanční situace, kdy s matkou musíme hodně šetřit. Mrzí mě, že neznám prarodiče z otcovy strany. Žádné nevýhody si neuvědomuji.
- 7) Co pro Vás rodina znamená?
Rodina pro mě znamená hodně. Rodinou je pro mě máje matka, sourozenec a prarodiče.
- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.
Láska, důvěra, rodina.
- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?
Současnou rodinnou situaci bych neměnila.
- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?
Nejhorší by pro mě bylo, kdyby se rozpadla rodina, kterou jednou chci založit.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?
Když jsou v rodině dva rodiče, vidí dítě dva různé vzory, které ho ovlivňují.
- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?
Chtěla bych mít dítě a žít společně s přítelem.
- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?
Přeji si, aby mé dítě vyrůstalo s oběma rodiči a mělo úplnou rodinu.

PŘÍLOHA č. 15

Rozhovor 15

Základní informace

- 1) Kolik je Vám let? 19 let
- 2) Pohlaví: Žena
- 3) Se kterým rodičem žijete? S matkou.
- 4) Uveďte důvod proč žijete s jedním rodičem (rodiče se rozvedli, rodič zemřel...) Rodiče se rozvedli.
- 5) Stýkáte se s rodičem, se kterým nežijete? Jste spolu v kontaktu? (ano, ne)
S otcem se nevidám. Nejsme spolu ani v kontaktu.

Jádro rozhovoru

- 6) Pociťoval/la jste nějaké výhody nebo nevýhody (myšleno jako klady a záporny) v době kdy jste začal/la žít s jedním rodičem a pociťujete nějaké výhody nebo nevýhody dnes?

Výhodou bylo zlepšení vztahů po rozvodu rodičů. Myslím si, že jsem samostatnější, protože jsem oproti svým vrstevníkům měla hodně povinností a musela jsem hodně pomáhat matce. Nevýhodná byla finanční situace.

- 7) Co pro Vás rodina znamená?

Rodina má pro mě velkou hodnotu. Když potřebuji, tak mi vždy podá pomocnou ruku.

- 8) Uveďte tři libovolné životní hodnoty, které jsou pro vás důležité.

Zdraví, láska, rodina.

- 9) Kdybyste měl/la kouzelný proutek, jaké byste měl/la přání ve vztahu k rodině? Měla by se Vaše současná rodinná situace např. změnit, nebo by měla být stejná?

Chtěla bych i nadále žít sama s matkou. Vadí mi, že i když se rodiče rozvedli, máme i dále špatné vztahy v rodině.

- 10) Co byste v životě považoval/la za největší prohru?

Za největší prohru bych považovala kdybych zůstala sama a neměla rodinu.

Závěr rozhovoru

- 11) Proč je podle Vás důležité, že rodinu tvoří 2 lidé (matka a otec)?

Myslím, že dítě potřebuje mít dva vzory pro chování. Každý z rodičů předává dítěti něco jiného.

- 12) Jak by měla vypadat Vaše vlastní rodina za 10- 15 let?

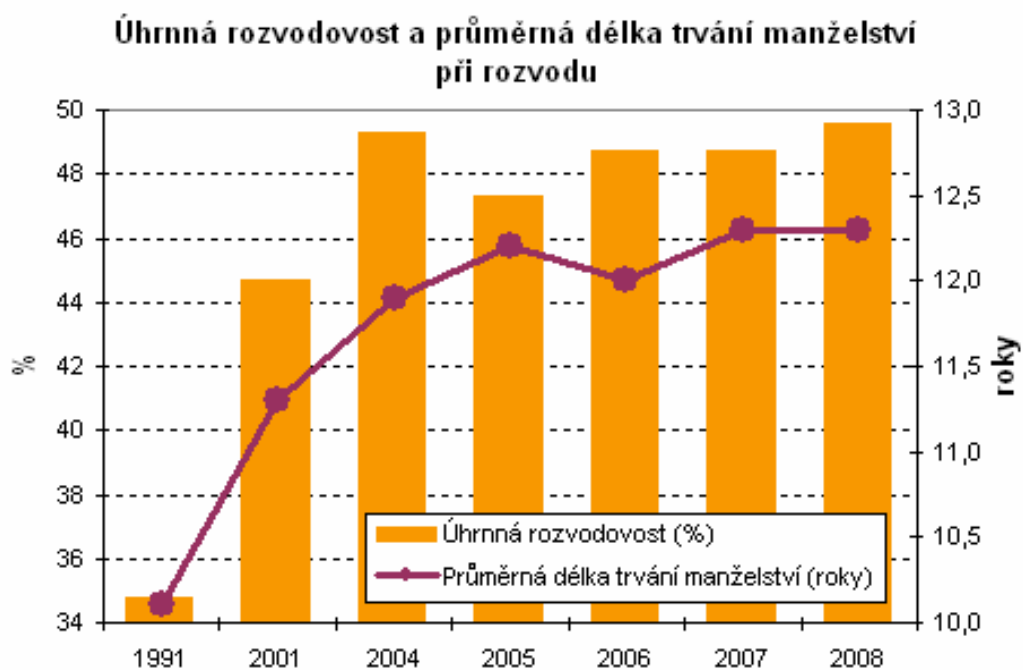
Chtěla bych mít manžela a děti. Přála bych si, abychom spolu dobře vycházely.

- 13) Proč právě tak by měla Vaše rodina vypadat?

Dítě by mělo vyrůstat v úplné rodině.

PŘÍLOHA č. 16

Statistiky rozvodovosti

ABSTRAKT

KMOCHOVÁ, O. *Význam rodiny pro mladé lidi v období pubescence, kteří žijí jen s jedním rodičem*. České Budějovice 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce Mgr. Lucie Maliňáková.

Klíčová slova: definice rodiny, funkce rodiny, vývoj rodiny, význam rodiny pro dítě, období dospívání, proměna rodinných vztahů v období pubescence, vztah pubescenta k matce a k otci.

Práce se zabývá významem rodiny pro mladé lidi v období pubescence, kteří žijí jen s jedním rodičem. V teoretické části je uvedeno několik definic rodiny, funkcí rodiny a stručný vývoj, kterým rodina prošla. Dále je v této části charakterizován význam rodiny pro dítě, tak jak ho uvádí několik autorů i jednotlivé odborné disciplíny. Je zde také věnována pozornost období dospívání a změně vztahů, ke které v tomto období dochází.

Praktická část obsahuje kvalitativní výzkum a jeho vyhodnocení. Tento výzkum se uskutečnil formou rozhovorů. Cílem výzkumu bylo zjistit, jaký význam má rodina pro pubescenty, kteří žijí jen s jedním rodičem.

Z provedeného výzkumu vyplývá poznatek, že rodina je pro tyto lidi významná, i přesto, že žijí právě jen s jedním rodičem.

ABSTRACT

KMOCHOVÁ, O. *Importance of family for young people in pubescence period living with a single parent*. České Budějovice 2010. Bachelor Thesis. University of South Bohemia in České Budějovice. Faculty of Theology. Department of Practical Theology. Thesis Supervisor: Mgr. Lucie Maliňáková.

Key words: definition of family, family functions, family development, family importance for a child, pubescence period, transformation of family relations, relation of a pubescent towards mother and father.

The thesis deals with importance of family for young people in pubescence period who live with a single parent. The theoretical part describes several family definitions and functions, and a brief development that the family has come through. Further, this part characterises importance of a family for a child, as defined by several authors and also by individual branches of science. Attention is also given to the pubescence period and changes in relations that take part in this period.

The practical part includes qualitative research and its evaluation. The research was carried out in a form of interviews. The target of the research was to determine importance of family for pubescents living with a single parent.

The finding from the performed research is that family is important for these people, in spite of the fact that they live with a single parent.